

ВИЛХЕЛМ ХАУФ

СПАСЕНИЕТО НА ФАТМЕ

Част 5 от „Приказен алманах“

Превод от немски: Диляна Ламбрева, 2005

chitanka.info

Брат ми Мустафа и сестра ми Фатме бяха съвсем близки по възраст. Той беше най-много с две години по-голям. Двамата се обичаха много и заедно полагаха всички усилия, за да облекчат страданията на болнавия ни стар баща.

На шестнайсетия рождения ден на Фатме брат ми устроил голямо празненство в нейна чест. Наредил да бъдат поканени всичките ѝ дружки в игрите и да им бъдат поднесени отбрани ястия в бащината градина, а когато станало вечер, ги поканил на кратка разходка с ладия, която бил наел и украсил тържествено за случая. Фатме и приятелките ѝ склонили с радост, защото вечерта била хубава, още повече че откъм морето по това време се открива чудна гледка към града. На момичетата обаче така им харесало в ладията, че карали брат ми да ги вози все по-навътре и навътре в морето. Мустафа се съгласил неохотно, защото преди няколко дни по тези места се мяркал пиратски кораб. Недалеч от града има нос, който се връзва в морето, и момичетата искали да отидат там, за да наблюдават как слънцето залязва над морето, но когато стигнали до носа, видели недалеч ладия с въоръжени мъже. Предусещайки неприятности, брат ми заповядал на гребците да обърнат корабчето и да гребат към сушата. И наистина опасенията му се потвърдили, защото тази ладия бързо настигнала братовата ми и тъй като била с повече гребци, я изпреварила и се изпречила между нея и сушата. А момичетата, като разбрали за надвисналата над тях опасност, наскочали, завайкали се и се разкрещели. Напразно се опитвал Мустафа да ги успокои, напразно им обяснявал, че трябва да се владеят, защото, като сновели напред-назад из корабчето, можели да го прекатурят. Нищо не помогнало и накрая, като ги приближила другата лодка, всички девойки се втурнали към задната страна на ладията и действително я обърнали. В това време хората откъм брега ги наблюдавали и тъй като били разтревожени от пиратския кораб, чуждата ладия събудила подозрението им и няколко ладии се стрелнали от сушата в подкрепа на нашата. Но стигнали навреме само колкото да качат потъващите. В суматохата вражеската лодка се измъкнала, а на нашите две ладии не били сигурни дали всички са спасени. Доближили ги една до друга и — ах! Видели, че сестра ми и една от дружките ѝ липсвали! В същото време обаче забелязали в една от ладии непознат човек. Под заплахите на

Мустафа той признал, че е от вражеския кораб, който бил закотвен на две мили източно и че помагал при залавянето на момичетата, но щом другарите му побягнали, го изоставили. Разказал също, че видял как те завлекли двете момичета към кораба си.

Болката на баща ми била безкрайна. Мустафа също бил покрусен до смърт. Причината била не само че любимата му сестра била изчезнала и той винял себе си за сполетялата я беда, а и че участта ѝ споделила и приятелката на Фатме, защото родителите ѝ били дали благословията си тя да му стане годеница. Мустафа още не се бил осмелил да довери това на баща ни, защото девойката била с беден и скромнен произход.

Но баща ми беше строг човек. Щом болката му малко се поутоложила, извикал Мустафа при себе си и му рекъл:

— Твоята глупост отне утехата на старините ми и радостта на очите ми. Върви и не ми се мяркай вече, проклинам теб и твоето потомство и помни, че само ако ми върнеш обратно Фатме, ще бъдеш свободен от бащината клетва!

Не очаквал да чуе подобни слова клетият ми брат. Той и преди това си бил наумил да тръгне да търси сестра ни и приятелката ѝ и искал да измоли бащината благословия, а сега баща ни го изпращал да се скита по света, натоварен с проклятие. Но ако преди се чувствал сломен от сполетялата го беда, преголямото нещастие, което сега незаслужено му се стоварило, само укрепило духа му.

Отишъл при пленения пират, разпитал го накъде пътува разбойническият кораб и научил, че той бил собственост на търговци на роби, които обикновено продавали на големия пазар в Балсора.

Щом Мустафа се прибрал у дома да се приготви за път, гневът на баща ни, изглежда, се бил уталожил малко, защото изпратил да му предадат кесия с жълтици, която да му е подкрепа за из път. Мустафа просълзен се сбогувал с родителите на Зорайде — така се наричала отвличената му годеница — и се отправил към Балсора.

Тръгнал по суша, защото от малкия ни град нямало кораб до Балсора и за да се придвижва по-бързо, денем му се налагало да изминава много път. Тъй като конят му бил добър и не носел багаж, можел да се надява към края на шестия ден да е в града. Но вечерта на четвъртия ден, както си яздел съвсем сам, ненадейно бил нападен от

трима мъже. Тъй като забелязал, че те били добре въоръжени и силни и се интересуват не от парите и от коня му, а по-скоро от живота му, им извикал, че желае да се предаде. Те слезли от конете и завързали нозете на Мустафа под корема на добичето, поставили коня му помежду си, единият от тях хванал юздите му и препуснали напред, без да му обелят и дума.

Тягостно отчаяние обзело Мустафа. Нещастникът си мислел, че бащината клетва вече се е изпълнила, а и как можел да се надява, че ще успее да спаси сестра си и Зорайде, след като бил лишен от всякакви средства и за освобождението им можел да разчита само на нищожния си живот. Мустафа и безмълвните му спътници сигурно били яздили към час, когато отбили от пътя и слезли в една долчинка. Тя била заобиколена от високи дървета, а меката ѝ тучна ливада, през която течел бърз поток, приканвала за почивка. И наистина Мустафа забелязал петнайсетина-двайсетина шатри, за чиито колчета били завързани камили и хубави коне, а от една от шатрите долитала весела цитра и два хубави мъжки гласа. Брат ми си помислил, че хора, които са избрали такова приятно местенце за стан, не могат да му мислят злото и без да се безпокои, изпълнил нареждането на водачите си, които, след като го отвързали, му махнали да слезе от коня. Завели го в шатра, по-голяма от останалите, а и отвътре наредена красиво, дори изискано. Разкошните, златовезани миндери, тъканите килими, позлатените кадилници, които на друго място биха говорили за богатство, тук издавали само смел грабеж. На един от миндерите седяло дребно старче. Лицето му било грозно, кожата черно-кафява и лъскава, а бръчките около очите и устата му, издаващи хитрост и коварство, отвращавали. Макар че този човек се опитвал да си придаде важност, Мустафа бързо разбрал, че не за него била наредена така богато шатрата, а отношението на водачите му потвърдило наблюдението му.

— Къде е Силния? — запитали те старчето.

— На лов за дребен дивеч — отвърнало то. — Но ми поръча аз да го замествам.

— Не е постъпил умно — отвърнал единият от разбойниците. — Защото скоро трябва да се реши дали това куче да умре или да плати, а това Силния знае по-добре от теб.

Дребния се надигнал да защити честта си, изпънал се, за да може с крайчеца на ръката си да стигне ухото на противника, защото, изглежда, му се щяло да си отмъсти, като го цапардоса, но като видял, че усилията му са напразни, започнал да ругае и представете си другите не му останали дължни, така че шатрата закънтяла от свадата. Тогава изведнъж завесата се разтворила и вътре влязъл едър, напет мъж, млад и красив като персийски принц. Дрехите и оръжията му, като изключим богато обкования кинжал и лъскавата сабя, били скромни и прости. Но сериозният му поглед и добрите му маниери, без да плашат, успявали да внушат респект.

— Кой си позволява да вдига крамола в моята шатра? — викнал той на другите, които го гледали стреснато. Известно време царяла тишина, най-накрая единият от тези, които довели Мустафа, разправил какво се е случило. Тогава лицето на Силния — както го наричали — почервенияло от яд.

— Кога съм ти казвал да ме заместваш, Хасане? — викнал му той със страшен глас. Дребния се свил от уплаха, така че изглеждал много по-дребен отпреди и се заизмъквал към изхода, но един ритник на Силния бил достатъчен, за да изхвърчи със странен скок навън.

Щом Дребния се махнал, двамата мъже завели Мустафа пред стопанина на шатрата, който междуременно се бил излегал на миндера.

— Ето, водим ти този, когото заповяда да хванем.

Онзи разглеждал дълго време пленника и после рекъл:

— Паша на Зюлиейка! Твоята съвест ще ти каже защо си изправен пред Орбасан.

Като чул това, брат ми се хвърлил в нозете му и отвърнал:

— О, господарю! Изглежда си в заблуда. Аз съм един беден нещастник, а не пашата, когото търсиш.

Всички в палатката били изненадани от това, което чули, а стопанинът на шатрата рекъл:

— Не ще ти помогне много, като се преструваш на друг, защото ще ти доведе хора, които добре те познават.

Заповядал да дойде Зюлейма. В шатрата довели една старица, която на въпроса дали брат ми е пашата на Зюлиейка отговорила:

— Да, той е! — и се заклела в гроба на Пророка, че той е пашата и никой друг.

— Видя ли, нещастнико, как се разкри измамата ти? — подхванал го гневно Силния. — Ти за мен си твърде жалък, за да си цапам хубавия кинжал с твоята кръв, но ще те завържа за опашката на коня си и утре, като изгрее слънцето, ще го пришпоря през гората и ще те влача чак докато залезе зад хълмовете на Зюлиейка!

Това сломило брат ми:

— Проклятието на баща ми ме тласка към тази позорна смърт! — извикал плачейки той. — И ти си загубена, сестричке Фатме!

— Нищо няма да ти помогнат преструвките — заговорил му един от разбойниците, докато връзвал ръцете му на гърба. — Трябва да се омиташ от шатрата, защото Силния си хапе устните и се озърта за кинжала си. Ела, ако искаш да живееш поне още една нощ!

Тъкмо разбойниците да изведат брат ми от шатрата, насреща им се задали други трима, които водили пред себе си един пленник. Влезли с него вътре.

— Ето, докарахме ти пашата, както ни заповяда — рекли те и завели пленника пред миндера на Силния. Тогава брат ми успял да го разгледа и сам се поразил от приликата, която този мъж имал с него; само дето бил с по-мургаво лице и по-черни мустаци. Силния изглеждал изумен от появата на втория пленник.

— Кой от вас е истинският? — попитал той, като поглеждал ту брат ми, ту другия мъж.

— Ако питаш за пашата на Зюлиейка — отвърнал гордо пленникът — аз съм!

Силния го изгледал със сериозния си, смразяващ поглед и без да каже нищо, махнал да го изведат. Като сторили това, той отишъл при брат ми, разсякъл въжето с кинжала си и го повикал при себе си на миндера.

— Съжалявам, чужденецо — рекъл той, — че те взех за онова чудовище, но приеми, че такава е била странната прищявка на съдбата, която те вкара в ръцете на братята ми точно в гибелния час на онзи нечестивец.

Брат ми го помолил единствено за благоволенieto да го пусне незабавно да продължи пътя си, защото всяко забавяне можело да се окаже пагубно. Силния разпитал за неотложните му работи и когато Мустафа му разправил всичко, го уговорил да пренощува в шатрата му,

защото на него и коня му щяла да им е нужна почивка и обещал на другия ден да му покаже един път, който да го отведе за ден и половина до Балсора. Брат ми приел, после бил нагостен чудесно и спал сладко до заранта в шатрата на разбойника.

Когато се събудил, бил съвсем сам, но зад завесите чул разговор. Сторило му се, че познал гласовете на стопанина на шатрата и на дребния, черно-кафяв мъж. Подслушал ги малко и за свой ужас научил, че Дребния бързал да убеди другия да убият чужденеца, защото ако го пуснали, щял да предаде всички.

Мустафа разбрал веднага, че Дребния му е сърдит, задето станал причина за лошото отношение към него предния ден. Изглежда, Силния се замислил малко.

— Не — рекъл, — той ми е гостенин, а гостоприемството за мен е свято нещо. А и не ми прилича на човек, който ще тръгне да ни издава.

Като казал това, той отметнал завесата и влязъл вътре.

— Мир с теб, Мустафа! — заговорил той. — Дай да пийнем нещо на ведрина, че е време вече да се стягаш за път!

Подал на брат ми стакан с шербет и когато го изпили, двамата оседлали конете. Колко по-леко му било на сърцето на Мустафа сега, като се качвал на коня си, отколкото като идвал! Скоро оставили шатрите зад гърба си и поели по един широк път, който водел през гората. Силния разказал на брат ми, че оня паша, когото някога били заловили по време на лов, им обещал, че ще могат свободно да се движат в неговия вилает. Преди няколко седмици обаче пашата заловил един от най-храбрите им мъже и след като го подложил на най-ужасни мъчения, заповядал да го обесят. От дълго време хората на Силния го дебнели и затова той трябвало да умре още същия ден. Мустафа не се осмелил да възрази нищо, защото бил щастлив, че е отървал кожата си.

Като навлезли в гората, Силния спрял коня си, описал на брат ми по кой път да върви, подал му ръка за сбогом и рекъл:

— Мустафа, по странен начин ти стана гостенин на разбойника Орбасан, няма да те карам да не издаваш това, което видя и чу. Незаслужено изтърпя смъртен страх и аз съм ти задължен. Вземи този кинжал за спомен и когато имаш нужда от помощ, изпрати ми го, аз ще

побързам, за да ти се притека на помощ. А тази кесия сигурно ще ти е нужна, докато си на път.

Брат ми му благодарил за благородството, взел кинжала, но кесията не приел. Обаче Орбасан му стиснал още веднъж ръката, пуснал кесията на земята, пришпорил коня си и се понесъл като хала към гората. Когато Мустафа видял, че няма да може да го настигне, слязъл от коня си за кесията и се стреснал от великодушието на стопанина, на когото бил гостувал, защото тя била пълна до горе със злато. Благодарил на Аллах за избавлението си, приканил го да закриля благородния разбойник и бодро продължил пътя си към Балсора.

На това място Лезах замълчал и погледнал въпросително към Ахмет, стария търговец.

— Е, щом е така — рекъл той, — с удоволствие ще променя мнението си за Орбасан, защото той наистина се е отнесъл добре с брат ти.

— Постъпил е като добър мюсюлманин — рекъл Мулей, — но се надявам, че историята ти не свършва дотук, защото, както ми се струва, всички сме любопитни да научим какво се е случило по-нататък с брат ти и дали той е освободил сестра ти, Фатме, и хубавата Зорайде.

— Ако не ви отегчавам, с удоволствие ще продължа разказа си — отвърнал Лезах, — защото между другото историята на брат ми е приключение, изпълнено с чудеса.

По обед на седмия ден след тръгването си Мустафа прекрачил портите на Балсора. Още като влязъл в хана, попитал кога започва пазарът на роби, който ставал там всяка година. Но получил ужасяващия отговор, че е закъснял с два дена. Съжалили го, че идва едва сега, и добавили, че е изпуснал много, защото в последния ден от пазара докарали две робини с невиджана хубост, които привлекли погледите на всички купувачи. Около тях се разразила истинска битка, докато накрая били продадени за толкова много пари, колкото само сегашният им господар можел да прежали. След като поразпитал по-подробно за двете девойки, у Мустафа не останало никакво съмнение, че са нещастниците, които търсел. Научил също, че мъжът, който купил двете момичета, живеел на четиридесет часа от Балсора и се

наричал Тиули-Кос — знатен, богат, но вече позастарял мъж, който в миналото бил капудан-паша при великия султан, а сега се бил оттеглил да се наслаждава на спокойствие на натрупаните си богатства.

На Мустафа му се искало незабавно да се метне на коня и да догони Тиули-Кос, който надали имал повече от ден преднина. Но като се замислил, решил, че както пътува сам, не е в състояние да стори нищо на властния пътник, а още по-малко да му отмъкне плячката. Затова се замислил за друг план, какъвто скоро и подготвил. Объркването с пашата на Зулиейка, което за малко не му отнело живота, го навело на мисълта, че може да влезе в къщата на Тиули-Кос под същото име и да се опита да спаси двете нещастни момичета. За тази цел наел няколко слуги и коне, за което Орбасановите пари му дошли много добре. Набавил за себе си и слугите хубави дрехи и се отправил към палата на Тиули-Кос. След пет дни го приближил. Палатът бил разположен в красива равнина и бил обграден от толкова високи зидове, че едва се забелязвал. Щом Мустафа пристигнал, боядисал косите и мустаците си черни, а лицето си намазал със сока на едно растение, от който то добило кафеникав цвят, точно като на онзи паша. След това пратил един от слугите си в палата и му поръчал да помоли за подслон от името на пашата на Зулиейка. Слугата бързо се върнал заедно с четирима добре облечени роби, които хванали поводите на коня на Мустафа и го въвели в двора на палата. Там му помогнали да слезе, а четирима други го съпроводици, докато се качвал по мраморната стълба към Тиули-Кос.

Стар, но забавен човек Тиули-Кос посрещнал брат ми с почести и наредил да поднесат най-вкусните гозби. След като се нахранили, Мустафа повел разговора към новите робини и Тиули започнал да хвали красотата им. Оплакал се само, че все били тъжни, но се надявал това да не продължи дълго. Брат ми останал много доволен от приема и обнадежден, се оттеглил да си почива.

Сигурно бил спал около час, когато ярката светлина на лампа, насочена право в очите му, нарушила съня му. Като се изправил, мислел, че сънува, защото пред него стоял онзи дребосък с черно-кафявото лице от шатрата на Орбасан, държал лампа в ръцете си, а широката му уста била разтегната в противна усмивка. За да се увери,

че е буден, Мустафа се ощипал по ръката и си подръпнал носа. Но видението не изчезнало.

— Какво правиш до леглото ми? — креснал му Мустафа, когато се съвзел от почудата си.

— Не се напрягайте толкоз, господарю! — заговорил Дребния. — Май съм отгатнал защо сте дошли тук. А и не съм забравил още вашия скъп лик, макар че кълна се, ако със собствените си ръце не бях помогнал за това пашата да увисне на бесилото, и аз щях да се заблудя от вида ви. Но сега съм тук, за да задам един въпрос.

— Първо, кажи откъде се взе в палата — отвърнал му Мустафа, вбесен, че бил разкрит.

— Ще ви кажа — със Силния вече никак не се погаждахме и аз избягах. Но ти, Мустафа, беше истинската причина за кавгата ни, затова трябва да ми дадеш сестра си за жена, а аз ще ви помогна да избягате. Ако не я дадеш, ще ида при новия си господар и ще му разкажа това-онова за новия паша.

Мустафа не бил на себе си от ужас и яд. Точно сега ли, когато си мислел, че е достигнал лелеяната цел, трябвало да се появи този жалък негодник и да осуети всичко. Имало само едно средство, с което можел да спаси плана си: трябвало да убие дребното чудовище. Затова с един скок се нахвърлил върху му, но Дребния, вероятно предугаждайки това, изпуснал лампата. Тя угаснала, а той, като крещял с всички сили за помощ, изчезнал в тъмнината.

Сега Мустафа имал нужда от добър съвет. За малко трябвало да забрави за девойките и да мисли за собственото си спасение и затова отишъл до прозореца да види дали не може да скочи. Долу се простирала истинска бездна, а на отсрещната стена имало висок зид, който трябвало да прескочи. Така стоял замислен до прозореца, когато чул множество гласове да приближават стаята му. Тези отвън били вече до вратата, когато Мустафа отчаяно грабнал кинжала и дрехите си и скочил през прозореца. Паднал тежко, но усетил, че не си е счупил нищо, затова скочил на крака и се затичал към зида, който обграждал двора; за почуда на преследвачите си се покатерил по него и скоро бил на свобода. Не спирал да бяга, докато не стигнал до една горичка и там, изтощен, се проснал на земята. Замислил се какво да прави. В бедата си бил принуден да изостави конете и слугите си, но успял да вземе поне парите, които държал в пояса си.

Изобретателният му ум скоро му посочил друг път за избавление. Продължил да върви навътре в гората, докато не стигнал едно село, където срещу скромна сума си купил кон, който бързо го откарал в града. Там попитал за лечител и го насочили към един стар, опитен мъж. С няколко жълтици Мустафа склонил лечителя да му каже лекарство, от което човек да заспива и да има вид на мъртвец, но чието действие мигом да спира от друго средство. Като се сдобил с такова средство, си купил дълга, фалшива брада, черна роба и всякакви кутийки и колби, така че абсолютно заприличал на пътуващ лечител. Натоварил нещата си на магаре и се завърнал в палата на Тиули-Кос. Можел да бъде сигурен, че този път няма да се досетят кой е, защото брадата го преобразявала дотолкова, че той самият не можел да се познае. Като пристигнал при Тиули-Кос, казал да съобщят за лечителя Хикиминкабудибаба и станало точно както си мислел. Великолепното име му послужило за това старият глупак да го приеме в палата, не подозирайки нищо, и още с пристигането да го покани на трапезата си.

Като се явил Хикиминкабудибаба при Тиули-Кос, не минало и час в разговори и ето че старецът решил да подложи всичките си робини на лечение при мъдрия доктор.

Мустафа едва сдържал радостта си, че отново ще види любимата си сестра и с разтуптяно сърце последвал Тиули-Кос, който го повел към сарая. Влезли в красиво подредена, ала празна стая.

— Химбаба или както и да се казваш, скъпи докторе — заговорил Тиули-Кос, — погледни онази дупка в стената! Оттам всяка от робините ми ще провира ръката си и ти ще можеш да премериш пулса ѝ и да казваш дали е здрава или болна.

Както и да го увещавал Мустафа, не успял да придума Тиули-Кос да му даде да вижда робините, но поне го склонил да казва по някоя дума за състоянието на всяка от тях.

Тиули-Кос извадил от пояса си дълъг списък и извиквал на висок глас една по една робините си, при което всеки път от зида се подавала ръка и лечителят мерел пулса им. Така минали шест девойки и за всички тях той казал, че са здрави. Когато Тиули-Кос прочел името „Фатме“, една малка бяла ръка се провряла през дупката. Разтреперан от радост, Мустафа поел ръката и с важна физиономия обявил, че девойката е сериозно болна. Тиули-Кос много се разтревожил и наредил на мъдрия си Хикиминкабудибаба бързо да приготви някакво

лекарство. Лечителят излязъл навън, написал на една бележка: „Фатме, ще те спася, ако можеш да се решиш да вземеш лекарство, което привидно ще те умъртви за два дни. Но аз притежавам средство, което отново ще те върне към живот. Ако желаеш, кажи само: «Тази отвара не ми помогна» и за мен това ще е знак, че си съгласна.“ Той бързо се върнал обратно в стаята, където го очаквал Тиули-Кос. Донесъл едно безвредно питие и се заел отново да ѝ проверява пулса. В същото време ѝ мушнал бележката под гривната, а питието подал през отвора в зида. Виждало се, че Тиули-Кос бил много угрижен заради Фатме. Заради това отложил прегледа на останалите за по-удобно време. Когато двамата с Мустафа напуснали стаята, той му заговорил с тъжен глас:

— Хадибаба, кажи ми право какво мислиш за болестта на Фатме?

Хикиминкабудибаба въздъхнал дълбоко и отвърнал:

— Ах, господарю, дано пророкът ти прати утеха! Тя има коварна треска, която може да я покоси!

Тогава Тиули-Кос се ядосал и избухнал:

— Какви ми ги говориш, проклето куче! Да не съм броил за нея две хиляди жълтици, за да пукне като крава! Да знаеш, че ако не я спасиш, ще ти отрежа главата!

Тогава брат ми разбрал, че е оплел конците и започнал да го обнадеждава.

Както си разговаряли, от сарая дошъл един черен роб, за да каже на лечителя, че отварата му не е помогнала.

— Приложи целия си майсторлък, Хакамдабабелба или както се изписваш там, ще ти дам колкото поискаш! — крещял Тиули-Кос, почти ревейки от страх, че със смъртта на робинята ще загуби толкова много пари.

— Ще ѝ дам едно сиропче, което ще я изцери — отвърнал лечителят.

— Добре, добре, дай ѝ сиропчето — хълцал старият Тиули-Кос.

Окуражен, Мустафа отишъл да вземе приспивателното питие и като го подал на черния роб и указал по колко да се дава на един път, се отправил към Тиули-Кос и му рекъл, че трябва да отиде и да събере още лековити билки от морския бряг. После се завтекъл към портата. Свалил маскировъчните си одежди край морето, което било недалече

от палата, хвърлил ги във водата и се забавлявал да ги гледа как се разпръсват по водата. Самият той се скрил в храсталака, изчакал настъпването на нощта и се промъкнал към гробищата, които били близо до палата.

Нямало и час, откакто Мустафа бил напуснал палата, когато съобщили на Тиули-Кос ужасната вест, че робинята му Фатме лежи на смъртно легло. Тиули-Кос изпратил хората си да доведат бързо учителя от морския бряг, но те скоро се върнали и му казали, че бедният е паднал във водата и се е удавил. Били видели черната роба да плува навътре в морето, а тук-там изпод вълните се подавала гъстата му брада. Като не виждал никакво спасение повече, Тиули-Кос проклед себе си и целия свят, оскубал си брадата и почнал да си блъска главата в стената. Но всичко това не му помогнало, защото Фатме скоро издъхнала в ръцете на другите жени. Като му известили за смъртта ѝ, Тиули-Кос заповядал бързо да ѝ се скове ковчег, защото не можел да търпи мъртвец в дома си, и наредил да отнесат трупа на гробищата. Носачите изпълнили заповедта, положили ковчега на земята и бързо се отстранили, защото чули откъм другите гробове да се носят въздишки и стенания.

Мустафа, който се бил скрил между гробовете и успял оттам да прогони носачите, излязъл и извадил една лампа, която предвидливо си носел. После извадил и шишенцето, в което се съдържало разбуждащото лекарство, и повдигнал капака на ковчега на Фатме. Но какъв ужас го обзел, когато на светлината на лампата се открили чужди черти! Не сестра ми, не и Зорайде, а съвсем друга девойка лежала в ковчега. Трябвало му много време, за да се опомни от новия удар на съдбата. Най-сетне съжалението надвило над яда му. Отворил шишенцето си и изсипал лекарството в устата ѝ. Тя почнала да диша и отворила очи, но дълго не можела да се освети. Най-накрая си спомнила за случилото се, излязла от ковчега и се хвърлила в нозете на Мустафа.

— Как да ти се отблагодаря, благородни човече — викнала тя, — че ме спасяваш от ужасното пленничество!

Мустафа прекъснал излианията ѝ на благодарност и я попитал:

— Как се случи така, че бяхте спасена вие, а не сестра ми Фатме?

Девојката го изгледала учудено:

— Едва сега си обяснявам избавлението си, което преди ми бе непонятно. Чуй: в палата ме наричаха Фатме и ти даде на мен бележката и целебното питие.

Брат ми помолил спасената девојка да му раскаже за сестра ни и Зорайде и научил, че и двете са в палата, но според обичај на Тиули-Кос се били сдобили с други имена. Наричали ги Мирза и Нурмахал.

Когато Фатме, спасената робиня, видјала, че брат ми е много сломен от грешката, която се получила, му вдъхнала кураж и обещала да му каже средство, с което все пак да успее да спаси двете девојки. Ободрен от тези мисли, Мустафа отново започнал да се надува. Помолил ја да му назове начина за избавление и тя заговорила:

— Макар че едва от пет месеца съм робиня на Тиули-Кос, от самото начало копнеех за избавление. Но много трудно можех да избегавам сама. Във внатрешниот двор на палата сигурно си забележал един шадраван, којто пръска вода од десет тръби. Този шадраван ми направи впечатлениe. Припомних си, че в бащиниот си дом съм виждала подобен, во којто водата идва од широк водопровод. За да разбере дали и този е построен по истиот начин, един ден пред Тиули-Кос взех да хваля шадравана за разкоша му и попитах кој е мајсторът му. „Сам аз съм го градил — отворна той, — но тоа, което виждаш тук, е нај-дребното. Водата иде од поток, оддалечен на нај-малко хиљада стъпки, и минава през сводест водопровод, висок поне един човешки бой. И всичко тоа го измислих сам.“ Откакто чух тоа, често си пожелавав само за миг да се сдобия со мажка сила, за да мога да повдигна един камък од зида на шадравана — после можех да избегавам накъдето пожелая. Сега ще ти покажа водопровода. През ноцта можеш да проникнеш во палата и да ослободиш онези девојки. Но треба да имаш нај-малко двама маже со теб, за да надвиеш робите, които пазят сарая ноцем.

Тоа му раскажала ја. И макар че брат ми Мустафа два пати се бил лгал во надеждите си, оше веднџ събрал кураж и се молел со помошта на Аллах да исполни плана на робинјата. Обещал ѝ, че ако се согласи да му помогне да проникне во палата, ще се погрижи за връцането во родината ѝ. Но оше една мисъл го безпокојала — откде да намери двама верни помощници? Тогава се сетил за кинжала на

Орбасан и неговото обещание да му се притече на помощ, когато стане нужда, и се отправил заедно с Фатме да го потърси.

В същия град, в който се бил престорил на лечител, купил кон за последните си пари и настанил Фатме при една бедна жена в покрайнините. А той побързал към планината, където за първи път се бил срещнал с Орбасан, и след три часа път пристигнал. Скоро намерил познатите шатри и се явил пред Орбасан, който съвсем не го очаквал, но го посрещнал любезно. Разказал за несполучливите си опити и сериозният Орбасан не могъл да се сдържи тук-там да не се засмее, особено като си представил как е изглеждал лечителят Хикиминкабудибаба. Предателството на Дребния обаче го разярило и той се закарал, че където го свари, ще го обеси със собствените си ръце, а на брат ми щял да помогне още щом той си отдъхне от пътя. Затова брат ми останал да ношува отново в шатрата на Орбасан. Потеглили, щом се зазорило, а Орбасан взел трима от най-смелите си мъже — добри ездаци и бойци. Яздили здравата и след два дни пристигнали в малкия град, където Мустафа бил оставил спасената Фатме. Оттам отишли с нея до горичката, недалеч от която се виждал палатът. Там се настанили, за да изчакат идването на нощта. Още щом се стъмнило, Фатме ги повела и се запромъквали към потока, където започвал водопроводът, и скоро го открили. Там мъжете оставили Фатме с един слуга и конете и се приготвили да слязат надолу, но преди да тръгнат, Фатме им повторила всичко подробно: че през шадравана щели да стигнат до двора на палата, където се издигали две кули — в десния и в левия ъгъл. Зад шестата врата, броена от дясната кула нататък, трябвало да бъдат Фатме и Зорайде, охранявани от двама черни роби. Добре снабдени с оръжия и ломове, Мустафа, Орбасан и другите двама мъже се спуснали във водопровода. Нагазили до поясите във вода, но това не им попречило да продължат бодро напред. След половин час пристигнали до шадравана и се заели веднага да ломят. Зидът бил дебел и здрав, но не могъл дълго да устои на обединените усилия на четиримата мъже: скоро избили достатъчно голям отвор, през който човек можел спокойно да се промуши. Пръв се проврял Орбасан и помогнал на другите за излязат, а когато всички били в двора, започнали да оглеждат отсрещната страна на палата и да търсят описаната врата. Но възникнало разногласие, защото при броенето от дясната към лявата кула стигали до една зазидана врата и

не знаели Фатме била ли я е включила или я прескачала. Но Орбасан не умувал дълго:

— Моята сабя ще отвори всяка врата! — отсякъл той и се запътил към шестата врата, а другите го последвали. Отворили я и заварили вътре шестима черни роби, които спели на земята. И тъкмо щели да се оттеглят тихомълком, защото видели, че са сбъркали вратата, когато в ъгъла се изправил един човек и се развикал за помощ с много добре познат глас. Бил Дребния от Орбасановия стан. Но още преди черните да се опомнят, Орбасан се нахвърлил на Дребния, разсякъл пояса му на две, затъкнал му парче в устата и му завързал ръцете на гърба. После се обърнал към робите, с някои от които Мустафа и другите двамина почти се били справили вече и им помогнал да ги преборят. Притиснали ги, опрели в гърдите им кинжали и ги разпитали къде са Нурмахал и Мирза. Робите признали, че са в съседната стая, Мустафа се втурнал в нея и открил Фатме и Зорайде, които се били разбудили от шума. Девойките набързо събрали накитите и дрехите си и последвали Мустафа. В това време двамата разбойници предложили на Орбасан да плякосат каквото могат, но той им забранил и рекъл:

— Не искам да се говори за Орбасан, че влиза нощем по домовете, за да краде злато!

Мустафа и спасените девойки се вмъкнали бързо във водопровода, а Орбасан обещал, че съвсем скоро ще ги последва. Когато те слезли долу, Орбасан и един от разбойниците взели Дребния и го извели на двора. Там около врата му завързали копринено въже, което носели нарочно, и го обесили на най-високия връх на шадравана. След като наказали така предателството на жалкия негодник, се спуснали във водопровода след Мустафа.

Двете девойки през сълзи благодарили на благородния си спасител Орбасан, а той ги подканил да побързат с бягството, защото било много възможно Тиули-Кос да тръгне да ги търси на всички посоки. При раздялата си на другия ден Мустафа и спасените девойки били дълбоко трогнати. И наистина те никога не ще го забравят. Другата Фатме се предрешила и поела към Балсора, за да вземе оттам кораб за родината си.

След кратко и приятно пътуване моите хора се завърнали у дома. Радостта при срещата едва не погубила стария ми баща. На другия ден след пристигането им той вдигнал голямо тържество, на което се стекъл целият град. Пред струпаното множество от роднини и познати брат ми трябвало да разкаже патилата си и всички единодушно възхвалили него и благородния разбойник.

Но когато моят брат привършил разказа си, баща ми се изправил, хванал Зорайде за ръка и я завел при него.

— С това отменям — заговорил той с тържествен глас — надвисналото над теб проклятие. Приеми тази девойка като награда, която ти си извоюва с неуморното си усърдие. Приеми и моята бащина благословия и нека в града ни никога да не свършват мъжете, равни на теб по братска обич, ум и упоритост!

Керванът стигнал до края на пустинята и пътниците с радост се взирали в зелените килими и гъстите дървеса, от чийто изглед били откъснати много дни. В една красива долина се намирал хан, в който решили да пренощуват и макар че той бил беден на удобства и освежаващи напитки, цялата дружина била по-весела и стговорна откогато и да било. Мисълта, че са избягнали опасностите, които крие със себе си пътуването през пустинята, отпуснала сърцата на всички. Мулей, младият, весел търговец заскачал и запял такива песни, така че всички, даже сериозният грък Залейкос, се разсмели. И не само че развеселил другарите си с танци и игри, но и ги дарил с историята, която им бил обещал:

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.